

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 20. 11. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0205/SO/2024

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/87

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. **začína správne konanie** voči vysielateľovi C.E.N. s.r.o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe TA3 dňa 24. 8. 2024 o cca 12:00 hod. odvysielal program *Žurnál*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Úloha:

Kancelária Rady v zmysle § 123 zákona č. 264/2022 Z. z. oznámi účastníkovi konania začiatok správneho konania a zabezpečí nevyhnutné podklady a dôkazy pre rozhodnutie vo veci.

T: 4. 12. 2024

Z: PO

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o začatí správneho konania.

T: 2. 12. 2024

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 20. 11. 2024

Podnet na preverenie č. 0205/SO/2024 zaevidovaný dňa 26. 8. 2024

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Žurnál*

Deň a čas vysielania: 24. 8. 2024 12:00 hod.

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo autorizácie: AT/87

Dátum: 13. 11. 2024

OBSAH PODNETU:

„Politológ dostal priestor v prime time spravodajskej televízie na výklad diania vo vnútornej politike na Slovensku. Jeho jednostranné videnie nebolo nijak vyvažované, o pluralite názorov nemôže byť ani reči. Moderátorka tam vôbec nemusela byť. Z jej strany tam nebola žiadna aktívna práca a snaha viesť vyvážený rozhovor. So všetkým čo „politológ“ povedal pasívne súhlasila, jej úlohou bolo posúvať „politológa“ z témy na tému. Ak by som mal z tejto relácie niečo spomenúť, tak zaujímavé bolo priznanie „politológa“, že aj on bol príjemcom nejakej dotácie. Myslím, že práve tento moment dokazuje, že ide o zaujatého „politológa“, ktorý je v zásade v jednom šíku s kritikmi vlády. Podobný nevyvážený jednostranný rozhovor o dianí na Slovensku som si všimol včera na inej spravodajskej televízii a nemôžem sa zbaviť pocitu, že toto „školenie obyvateľstva“ má veľa spoločného. Ak si pamätáte spravodajstvo a komentáre pred rokom 1989, tak mi dáte za pravdu, že presne tak to vyzeralo v televízii tej doby. Ak sme chceli niečo zmeniť, tak okrem iného to bolo práve toto a volali sme po pluralitných názoroch, vyváženosti a pod.

Žiadam Vás preto o preverenie, či nedošlo k porušeniu zákona č. 264/2022 Zákon o mediálnych službách, §25, písmeno a) a b.

Ak na vybavenie podnetu nie je Rada pre mediálne služby vecne príslušná, prosím o jeho postúpenie vecne príslušnej inštitúcii.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Rada pre mediálne služby prijala podnet smerovaný na vysielanie relácie *Žurnál*, odvysielanej dňa 24. 8. 2024 na programovej službe TA3. Podávateľ v rámci podnetu namieta jednostrannosť a nevyváženosť príspevku *Politológ o rozhodnutiach koalície*, v ktorom sa moderátorka rozpráva s hosťom Samuelom Abrahámom, politológom a rektorom Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií (skr. „BISLA“). Podľa popisu programu na internetovej stránke vysielateľa, program *Žurnál* prináša: „Rozšírené a aktualizované informácie z domova a zahraničia.“

Program sme preto posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., keďže ho považujeme za spravodajstvo.

Na úvod možno konštatovať, že hoci diskusia s politológom Samuelom Abrahámom bola formálne zaradená a odvysielaná v rámci spravodajského programu *Žurnál*, tým, že táto diskusia s politológom bola oddelená od informácií spravodajského charakteru a obsahovala komentáre a názory (hodnotiace úsudky) politológa na udalosti na politickej scéne, tak svojou povahou predstavovala žáner typický pre publicistiku, resp. pre program aktuálnej publicistiky.

Politológ Samuel Abrahám v rozhovore reaguje na aktuálne dianie na slovenskej politickej scéne. Po úvodnom vstupe sa moderátorka pýta, cit.: „Čaká nás podľa vás horúca politická jeseň?“ Host vo svojej odpovedi vyjadruje názor na správanie premiéra, pričom hovorí, že si mnohí mysleli, že po atentáte prejde sebareflexiou a uvedomí si kroky, ktoré podnikal, no naopak, podľa slov S. Abraháma, útočí. Hovorí, že premiér je tiež človek a zamestnanec nás všetkých, keďže je platený z našich daní, no a mal by sa venovať napríklad školstvu alebo zdravotníctvu, avšak podľa slov hosta, počúvame z tlačových konferencií znepokojivé slová.

Nasledujúca otázka je zameraná na prejav prezidenta P. Pellegriniho, kde sa pýta, cit.: *“Ako čítate jeho prejav a jeho vystúpenie?”* Host odpovedá, že prezident sa vyjadroval v inotajoch a s celkového pohľadu chýbala prejavu adresnosť. Hovorí tiež, cit.: *„Dokonca povedal, že sa nejakým spôsobom nedá zatahnuť do politických, politického boja v rámci, v rámci spoločnosti. No ale na čo iné je prezident?”* Dodáva, že funkcia prezidenta nie je dekoratívna funkcia a v prípade, že vidí politické boje tak by mal zasiahnuť. Hovorí tiež, že potrebujeme takého štátnika, aby nedošlo k spomínanej horúcej jeseni.

Ďalšia otázka na politológa znela, cit.: *„Momentálne sme ale svedkami honu na podpredsedu Národnej rady Michala Šimečku pre dotácie nadácie nesúcej meno jeho starého otca, dokonca bude v septembri čeliť odvolávaniu. Čo za tým vidíte?”* Samuel Abrahám svoju odpoveď rozdelil do troch bodov. V prvom bode spochybňuje, či premiérova tlačová konferencia bola tlačovou konferenciou, nakoľko tam boli podľa jeho slov len dve osoby a nekládli žiadne otázky, pričom odzneli informácie plné klamstiev o Šimečkovej nadácii a ako sa čerpajú financie. Hovorí, že aj on dostal dotáciu na svoj časopis, ktorý vydáva už 25 rokov a že tak to funguje v každej civilizovanej krajine. Daný časopis sa volá Kritika & Kontext a podľa webovej stránky publikujú spoločensko-vedné články, na ktorých sa podieľajú odborníci zo spoločensko-vednej oblasti¹. V druhom bode sa vyjadruje k samotnému Milanovi Šimečkovi, po ktorom je nadácia pomenovaná, o ktorom hovorí že bol filozofom, disidentom a väzňom normalizácie. Spomína tiež, cit.: *“Jeho kniha- jeho kniha Koniec utopií zo 60. rokov, keby bola vtedy predložená do svetových jazykov, ovplyvnila by filozofiu 20. storočia. Bohužiaľ sa to nestalo. Jeho knihy Kruhová obrana alebo Obnovení poriadku, to boli knihy, ktoré nám pomohli prežiť tú hroznú normalizáciu.”* V treťom bode svojej odpovede sa vyjadruje na margo podpredsedu parlamentu Michala Šimečku. V tejto spojitosti hovorí, cit.: *“...že naozaj ľudia ako Michal Šimečka, ktorý- ktorý je podpredseda Národnej rady, pre mňa ako politika je najdôležitejšie to, že šéf exekutívy, premiér republiky útočí na legislatívu. Tá, čo má byť nezávislá od exekutívy, a teda vyzýva svojich poslancov ako pešiakov, aby hlasovali za niečo, čo on žiada.”* Hovorí, že preňho, ako pre politológa, je najnebezpečnejšie zasahovanie do štruktúry fungovania legislatívy. Spomínaný hon na Šimečku prirovnáva k tomu, ako keby sudcovi prikázal koho má poslať do väzenia, lebo to tak chce. Dodáva, že parlament by si mal riešiť svoje problémy a úlohy sám, bez zásahu premiéra.

Poslednou otázkou rozhovoru sa moderátorka pýtala na názor, prečo si ministerka kultúry na odvolanie riaditeľov SND a SNG zvolila práve leto. Politológ hovorí, cit.: *„Viete, v lete si každý myslí, že všetci sú na dovolenke a všetko sa im prepečie. Je rovnako ako pani Šimkovičová odvolala pána Drličku. Napokon Drlička pár týždňov predtým už v lete odvolal Ninu Poláková z postu- postu šéfy baletu. V každom prípade to, čo robí ministerka kultúry, naozaj ukazuje, že vôbec nemá mať, nemá byť na tom poste ako ministerka. A čo sa týka pána Kováčika, tak to je úplne neveriteľné podkopanie právneho štátu.”* Prepustenie D. Kováčika host následne prirovnáva k prípadu s El Chapom, ktorému jeho kumpáni prekopali tunel z väzenia. Kancelária Rady v danej spojitosti poukazuje na článok, ktorom sa o incidente s El Chapom spomína². V tomto prirovnaní hovorí, že minister spravodlivosti prekopal tunel právoplatne odsúdenej osobe na slobodu. Dané prirovnanie považujeme za kritiku s hyperbolou témy, na ktorú sa politológ vyjadruje. Dodáva, že toto právny štát nedovoľuje a nemôže takto fungovať. Moderátorka následne ukončuje rozhovor slovami, cit.: *„Hovorí politológ Samuel Abrahám. Ďakujem za rozhovor a želám pekný deň.”*

* * *

Všeobecné východiská posudzovania:

Vzhľadom na obsah podnetu sme program analyzovali s ohľadom na kritériá objektivity, medzi ktoré vo všeobecnosti zahrňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

¹ <https://www.kritika.sk/about>

² <https://svet.sme.sk/c/7909709/drogovy-kral-guzman-vyuzil-na-utek-z-vazenia-sofistikovany-tunel.html>

Rada vo svojich rozhodnutiach uvádza, že obsah diskusného programu tvoria v prevažnej miere hodnotiace komentáre, resp. hodnotiace úsudky, pri ktorých je posudzovanie pravdivosti nemožné (na rozdiel od skutkových tvrdení, resp. tvrdení faktov). V prípade prezentovania kontroverzných tém je posúdenie „správnosti“ hodnotiacich úsudkov veľmi často vecou subjektívneho vnímania. Pre naplnenie požiadavky objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky, ktorý pojednáva o kontroverzných témach, nie je teda nevyhnutné prezentovať iba objektívne fakty. Rada vo svojich rozhodnutiach uvádza, že je však potrebné, aby vysielateľ zabezpečil názorovú pluralitu tak, aby si recipient mohol vytvoriť na predmetnú tému ucelený názor na základe pluralitných a rozmanitých informácií a ponúknuť mu za týmto účelom viaceré relevantné pohľady, názory alebo informácie. Vysielateľ je povinný túto pluralitu a rozmanitosť **zabezpečiť aj prostredníctvom reakcií moderátora programu.**

Z rozhodovacej činnosti súdov však vyplýva, že požiadavku vyváženosti programov, ktorá vyplýva z požiadaviek objektivity a nestrannosti, **nemožno uplatňovať mechanicky**, ale uplatnenie tejto požiadavky sa musí **prispôbiť špecifickým okolnostiam konkrétneho prípadu**, napr. téme programu, typu programu, kontextu alebo spoločenským okolnostiam. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3 Sžo 33/2013 uviedol: *„Pojmy objektívnosť a nestrannosť sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, ich obsah sa môže meniť, býva podmienený okolnosťami prípadu, na ktorý sa aplikuje právna norma. Tieto pojmy nie je možné explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, keďže jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor na vyjadrenie.“*

Vzhľadom na absenciu ďalšej obdobnej judikatúry slovenských súdov, ktorá by sa špecificky zaoberala predmetnou problematikou je možné v rámci komparatívnej právnej argumentácie poukázať na rozsudky Ústavného súdu ČR a Najvyššieho správneho súdu ČR. Tieto interpretujú podobnú právnu úpravu, resp. zákonnú požiadavku „objektivity a vyváženosti“ spravodajských a politicko-publicistických programov zakotvenú v českom právnom poriadku. Relevancia použitia judikatúry českých súdov je okrem obdobnej právnej úpravy podporená aj skutočnosťou, že ide o členský štát EU. V harmonizovaných oblastiach je judikatúra iných členských štátov EU použiteľná ako návod pre rozhodovanie v podobnej veci. V neposlednom rade zohráva rolu aj podobnosť právnej kultúry a jazyková blízkosť.

Porovnaniu požiadavky vyváženosti spravodajstva a politickej publicistiky (ktoré sú obdobou programov aktuálnej publicistiky) sa podrobne venoval rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 7 As 36/2012-24 zo dňa 3. 4. 2012, ktorý interpretuje obdobnú zákonnú požiadavku „objektivity a vyváženosti“ politicko-publicistických programov zakotvenú v českom zákone č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání a v ktorom súd uviedol: *„K pojmům zpravodajství a publicistika, jakož i objektivita a vyváženost, se podrobněji vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010 - 71. Vyšel především z žurnalistické doktríny (...), podle níž je úkolem zpravodajství pohotově přinášet věcnou informaci o aktuální události, kdežto účelem publicistických sdělení je informace komentovat a hodnotit, své adresáty pak získávat, přesvědčovat a vybízet. Smyslem zpravodajství je tedy výlučně veřejnost nezaujatě informovat, teprve cílem publicistiky je veřejné mínění ovlivňovat. Objektivita je základním požadavkem kladeným na zpravodajství, které se pokouší věcně, nestranně a nemanipulativně oddělit zprávu od komentáře. Ústřední charakteristikou takového postupu je ověřování pravdivosti výpovědi. Pojem objektivita tedy v sobě zahrnuje správnost (přesnost), transparentnost (uvádění pramenů) a věcnost (absence vlastních hodnocení). Nevyvážeností je pak skrytá forma stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných. Zásada vyváženosti tak spočívá v požadavku na rovnoměrné zastoupení politických alternativ, co do rozsahu a úpravy zpravodajství. Důraz na důsledné dodržování zásad objektivity a vyváženosti bude u zpravodajství o poznání větší, než v případě pořadů publicistických. Minimálně aspekt věcnosti se pak v publicistice z povahy věci neuplatní vůbec. Míra tolerance vůči případným prohřeškům proti zákonem postulovaným zásadám objektivity a vyváženosti bude různá v závislosti na tom, půjde-li o pořad publicistický či o zpravodajskou relaci. (...) Vzhledem k tomu, že zásada objektivity byla v daném případě porušena*

v poriadku zpravodajskom, lze takové pochybení dle názoru Nejvyššího správního soudu hodnotit jako **relativně závažnější, než stalo-li by se tak v pořadí politicko-publicistickém.**“

Možno podotknúť, že Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 7 As 23/2010-73 zo dňa 5. 5. 2010 uviedol, že v rámci politicko-publicistických programov (v zmysle slovenskej právnej úpravy ide o programy aktuálnej publicistiky) „...nutno vzít v úvahu, že ust. § 31 odst. 3 zákona o vysílání vyžaduje ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech dodržení zásad objektivitu a vyváženosti. **U publicistických pořadů toto pravidlo nelze vykládat jako příkaz, aby v nich zaznívaly toliko bezbarvé, opatrnické a hyperkorektní názory.** Naopak, zejména proto, že sám zákonodárce zdůrazňuje, že zákaz jednostranného zvýhodňování se má vztahovat na celek vysílaného programu, nutno uvedené ustanovení vykládat v jeho materiálním obsahu, tedy jako **pokyn organizovat vysílání publicistických pořadů tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné, samozřejmě vždy při zachování objektivitu a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech.**“

Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 10 As 100/2020-35 zo dňa 30. 9. 2020 uviedol: „**Smyslem zákonného rozlišení pořadů zpravodajských a pořadů publicistických je umožnit divákům učinit si vlastní názor na co neobjektivněji prezentovaná fakta (u pořadů čistě zpravodajského charakteru, kde by provozovatel vysílání neměl divákům podsouvat žádné hodnotící soudy) na straně jedné, a poslechnout si nezřídkla originální a kontroverzní názory a hodnotící soudy v publicistických pořadech na straně druhé. Jak již Nejvyšší správní soud řekl, úkolem „zpravodajství je „pohotově přinášet věcnou informaci o aktuální události“, přičemž by tato neměla obsahovat jakékoli emotivní výrazy, vulgarismy, slangová či argotická vyjádření, účelem publicistických sdělení je informace komentovat a hodnotit, své adresáty pak „získávat, přesvědčovat a vybízet“, k čemuž jsou oprávněna využívat obrazných a expresivních vyjádření tak říkajíc dle libosti**“ [rozsudek ze dne 26. 5. 2010, čj. 3 As 6/2010-71, zde ve vztahu k TV Nova , část V.a)].“

Podľa odbornej literatúry, pojem „objektivita“ „môže znamenať protikladné pojmy, ako napríklad presnosť a vyváženosť. **Ak je správa presná, potom nemusí byť vyvážená; a ak je vyvážená (medzi rôznymi konkurenčnými názormi), potom nemusí byť presná.**“ (HEARNS-BRANAMAN, J: Journalism and the Philosophy of Truth. Beyond Objectivity and Balance. Routledge, 2016). Presnosť/pravdivosť na jednej strane a vyváženosť na druhej strane sa teda môžu navzájom za istých okolností aj vylučovať. **Pri nesporných či preukázaných faktoch musí preto byť dôraz na pravdivosti a presnosti, a nie na vyváženosti.** Vyvažovanie preukázaného faktu, alebo faktu, na ktorom je široký odborný konsenzus, by totiž znamenalo skresľovanie reality alebo relativizáciu pravdy, čo by bolo v priamom rozpore s požiadavkou objektivitu. **Ak sú však prezentované kontroverzné alebo doposiaľ nepreukázané fakty, vtedy treba klásť dôraz skôr na vyváženosť.**

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je potrebné rozlišovať, či je vyjadrenie **skutkovým tvrdením** (tvrdením nejakého faktu), alebo či je **hodnotiacim úsudkom**. Je podstatné, či obsahom vyjadrenia sú empiricky overiteľné fakty, teda konštatovanie určitej objektívnej skutočnosti, alebo či má vyjadrenie charakter hodnotiaceho úsudku, t.j. subjektívneho názoru či postoja.³ Skutkové tvrdenie (nazývané aj „fakt“) je teda tvrdenie, o ktorom možno jednoznačne povedať, že je pravdivé alebo nepravdivé. Hodnotiaci úsudok (resp. názor, postoj, hodnotenie) je naopak tvrdenie, ktorého pravdivosť sa nedá objektívne preukázať a nemôže sa ani vyžadovať, aby bola pravdivosť hodnotiacich úsudkov preukázaná. **Hodnotiace úsudky preto požívajú vysokú mieru slobody prejavu.**

Z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva však vyplýva, že aj hodnotiaci úsudok môže byť excesom a nemusí byť chránený slobodou prejavu – a to najmä vtedy, keď hodnotiaci úsudok nemá faktický (skutkový) základ, z ktorého by mohol byť vyvodенý. **Hodnotiaci úsudok však požíva vysokú**

³ Napr. BARTOŇ, M.: Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Nakladatelství Leges s. r. o., 2010, s. 85.

mieru slobody prejavu, ak reálne existuje faktický (skutkový) základ, z ktorého bol tento hodnotiaci úsudok vyvodený. Z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva však zároveň vyplýva, že **pri uvádzaní názorov či hodnotiacich úsudkov nie je vždy potrebné súčasne výslovne uviesť aj fakty, na ktorých sa hodnotiace úsudky zakladajú.** Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí *Otegi Mondragon v. Španielsko* uviedol, že „**povinnosť uviesť skutočnosti na podporu hodnotiaceho úsudku je menej prísna, ak sú informácie už známe širokej verejnosti**“. V rozhodnutí *Feldek v. Slovensko* Európsky súd pre ľudské práva uviedol: „...Súd zásadne nemôže prijať tvrdenie, že hodnotiaci výrok môže byť za takýto považovaný, len ak je sprevádzaný faktami, na ktorých bol výrok založený... Nevyhnutnosť spojenia medzi hodnotiacim výrokom a faktami na jeho podporu sa môže pohybovať od prípadu k prípadu podľa osobitných okolností. V tejto veci je Súd uspokojený tým, že **hodnotiaci výrok, ktorý urobil sťažovateľ, bol založený na informáciách, ktoré už boli známe širšej verejnosti**...“. Podobne aj Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 10 As 100/2020-35 zo dňa 30. 9. 2020 uviedol: „...skutečnosť, že moderátor nepredkladá zdroje svých informácií, automaticky nevede k naplneniu skutkovej podstaty prestupku podľa zákona o vysílání. Zákon tu nefunguje mechanicky, tedy **porušenie objektivity není automaticky dáno, nejsou-li v pořadu uvedeny při každé příležitosti zdroje informací. Takováto mechanická aplikace zákona o vysílání je z povahy věci vyloučena, již jen s ohledem na ústavní význam svobody slova ... Posouzení objektivity informací musí probíhat individuálně, citlivě, s ohledem na svobodu projevu v mediálním prostoru. ... Bylo by však nadbytečné, aby žurnalista uváděl přesné zdroje svých informací i tam, kde jde o informace pro běžného diváka snadno dohledatelné** (typicky jednoduchým zadáním do webového vyhledávače, lidově řečeno tedy informace, které lze snadno „vygooglit“). Právě naopak, přehnaný důraz na uvedení zdroje pro každou jednotlivou informaci, i tu snadno dohledatelnou, by mohlo divákovi srozumitelnost pořadu ztížit. Pořad by byl totiž zahlcen v podstatě zcela zbytečnými odkazy. U obtížně dohledatelných informací neuvedení zdroje znamená, že si divák nemůže sám udělat vlastní kvalifikovaný názor na diskutovanou problematiku. Naopak u informací snadno dohledatelných nic takového nehrozí.“

Možno tiež podotknúť, že Rada v inom prípade iného vysielateľa zastavila konanie začaté za možné porušenie objektivity a nestrannosti diskusného programu aktuálnej publicistiky (rozhodnutie č. RZK/152/2023 zo dňa 22. 11. 2023), a to napriek tomu, že hosť v diskusnom programe (s jedným hosťom) uvádzal vyhranené a expresívne kritické hodnotenia svojich politických súperov alebo politickej situácie a moderátor viaceré jeho kritické vyjadrenia nevyvažoval. **Rada však zastavila toto správne konanie z dôvodu, že hodnotiace úsudky požívajú vysokú mieru slobody prejavu** a pri posudzovaní objektivity treba uplatniť prístup minimalizácie zásadu do ústavného práva na slobodu prejavu, ktorý vyplýva z čl. 26 ods. 4 Ústavy SR a z ústavného testu proporcionality. Rada v tomto rozhodnutí uviedla: „Z ústavnej zásady proporcionality vyjadrenej v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR vyplýva požiadavka, že do základného práva na slobodu prejavu a šírenie informácií je možné zasiahnuť len vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, z čoho vyplýva požiadavka minimalizácie zásahu do základného práva na slobodu prejavu. (...) ...možno podľa názoru Rady konštatovať, že hoci moderátor pri niektorých vyhranených vyjadreniach hosťa programu neprejavil dostatočnú aktivitu a nereagoval na ne, väčšina vyjadrení hosťa programu uvedených v oznámení o začatí konania mala povahu hodnotiacich úsudkov, resp. vyjadrenia názoru na konkrétne reálne udalosti alebo skutočnosti, hoci častokrát bola forma vyjadrenia názoru expresívna alebo hyperbolizovaná. Možno konštatovať, že hoci moderátor mohol vyvinúť väčšiu aktivitu a mohol vo väčšej miere vyvažovať vyjadrenia hosťa programu svojimi reakciami, čo sa týka posúdenia objektivity a nestrannosti možno prípad predmetného programu považovať za hraničný prípad, v ktorom je potrebné prípadné udelenie sankcie dôkladne zvážiť, aby vyžadovanie reakcií moderátora pod hrozbou sankcie nebolo neprimeraným bremenom kladeným na vysielateľa. Ako bolo uvedené vyššie, podľa názoru Rady možno konštatovať, že viaceré vyjadrenia hosťa programu, ktoré boli uvedené aj v oznámení o začatí konania, boli hodnotiacimi úsudkami, a neboli tvrdeniami faktov. Hodnotiace úsudky vo všeobecnosti, aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, požívajú vyššiu mieru slobody prejavu ako tvrdenia faktov, resp. skutočností. Hoci boli niektoré hodnotiace úsudky hosťa programu expresívne alebo vyjadrené pomocou hyperbol (...), v prípade hodnotiacich úsudkov nie je vyžadovaná taká vysoká miera intenzity reakcií moderátora, ako v prípade tvrdenia faktov, a to v záujme minimalizácie zásahu

do základného práva na slobodu prejavu. (...) Vzhľadom na povahu a formuláciu vyjadrení hosta programu, vzhľadom na celkové vyznenie, spracovanie a obsah namietaného programu a vzhľadom na ústavnú požiadavku minimalizácie zásahu do slobody prejavu, je Rada toho názoru, že nedostatok reakcií moderátora v predmetnom prípade nedosiahol až takú intenzitu, ktorá by mala tak závažný dopad na právo verejnosti byť objektívne a nestranné informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach, aby bolo nevyhnutné udeliť vysielateľovi sankciu a zasiahnuť do slobody prejavu vysielateľa.“

* * *

Posúdenie predmetného programu:

Podávateľ v rámci svojho podnetu spochybňuje nezávislosť hosta v danej problematike a namieta tiež prácu moderátorky.

Dramaturgia programu, výber tém, skladba hostí programov ako aj výber moderátora spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého vysielateľ vysiela programy slobodne a nezávisle. Rada v rámci svojej rozhodovacej praxe rešpektuje danú kompetenciu vysielateľa a do výberu hostí relácie a moderátora nezasahuje. Kompetenciu Rady v medziach zákona č. 264/2022 Z. z. a samotného ustanovenia § 25 písm. b) nie je hodnotiť výber, erudovanosť a kvalitu práce moderátora programu, ak táto neovplyvnila objektivitu a nestrannosť programu. S ohľadom na analýzu predmetného rozhovoru sme toho názoru, že moderátorka kládla otázky zamerané na zistenie názoru politológa na súčasnú situáciu v politickej sfére na Slovensku. Host S. Abrahám sa na základe svojich hodnotiacich úsudkov kriticky vyjadruje k problémom prezentovaných v otázkach moderátorky. Jeho vyjadrenia však podľa nášho názoru neboli zavádzajúce ani natoľko kontroverzné, že by bolo potrebné mechanické vyvažovanie či faktické dopĺňanie zo strany moderátorky, nakoľko témy rozhovoru boli širokej verejnosti známe už pred odvysielaním daného rozhovoru prostredníctvom médií. Host v rozhovore tiež neprináša žiadne nové alebo šokujúce informácie, ktoré by vyžadovali dodatočné otázky od moderátorky. S. Abrahám bol do programu pozvaný z titulu svojej odbornosti (rektor BISLA), z titulu človeka podľa nás kvalifikovaného vyjadrovať sa a politologicky hodnotiť politickú situáciu a vzťahy. Nešlo o rozhovor moderátorky

s aktívnym politikom, ktorý by svojimi vyjadreniami ašpiroval o sympatie divákov a prenesene o politickú moc, a ktorý by tak podľa nás vyžadoval vyššiu mieru vyvažovania zo strany moderátorky. S. Abrahám divákovi ponúkol svoju odbornú politologickú analýzu aktuálnych udalostí.

Ako problematické sa nám však z hľadiska celkového vyznenia diskusie javia otázky moderátorky.

V rámci monitorovaného rozhovoru moderátorka položila štyri otázky, pričom dve z nich podľa nášho názoru naznačujú postoje moderátorky k diskutovanej téme:

Moderátorka: „Momentálne sme ale svedkami honu na podpredsedu Národnej rady Michala Šimečku pre dotácie nadácie nesúcej meno jeho starého otca, dokonca bude v septembri čeliť odvolávaniu. Čo za tým vidíte?“

...

Moderátorka: „Stále však ešte rezonuje aj téma v kultúre. Opozícii sa teda nepáči rozhodnutie ministerky kultúry v prípade odvolania šéfov SND a SNG, a rovnako aj ministra spravodlivosti v kauze Dušana Kováčika. Prečo si podľa vás nechali takéto rozhodnutia práve na leto?“

...

V prvej takejto otázke moderátorka použila spojenie „hon na Michala Šimečku“, ktoré má, domnievame sa, kritický resp. negatívny kontext a použitie takéhoto slovného spojenia môže vzbudzovať dojem, že moderátorka položením takejto otázky prezentuje vlastný názor na danú situáciu, ktorým sa prikláňa na jednu stranu v danom medializovanom probléme.

V druhej otázke, ktorá sa zameriava na odvolanie riaditeľov SND a SNG, sa moderátorka pýta na to, prečo si koalícia nechala takéto rozhodnutia práve na leto. Otázka svojím charakterom môže podľa nášho názoru vyvolávať dojem, že dané rozhodnutia politikov môžu byť z istých dôvodov zámerné. Vo svojej reakcii to svojím spôsobom potvrdil aj samotný host, ktorý k tomu v úvodnej vete povedal: „Viete, v lete si každý myslí, že všetci sú na dovolenke a všetko sa im prepeče...“

Domnievame sa, že takto kladené otázky môžu spochybňovať neustrannosť diskusie a v kontexte kritických politológových vyjadrení môžu mať vplyv aj na celkové vyznenie programu z hľadiska objektivity.

Na základe uvedeného sme toho názoru, že odvysielaním predmetného rozhovoru mohlo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ C.E.N. s.r.o. odvysielaním príspevku *Politológ o rozhodnutiach koalície* v relácii *Žurnál* na programovej službe TA3 zo dňa 24. 8. 2024 **mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0205/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Žurnál

Deň vysielania: 24. 8. 2024

Čas vysielania: 12:00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu o cca:

11:50:00

-relácia *Tajomstvá Slovenska*

-reklamný segment

-začiatok relácie *Žurnál* – o cca 12:00:00

- *Prehľad udalostí*

-príspevky:

- *Pochod partizánskym chodníkom*
- *Prezident na oslavách SNP v Zlatne*
- ***Politológ o rozhodnutiach koalície – zač. príspevku o 12:03:15***

Moderátorka: „Prejav prezidenta Petra Pellegriniho v Zlatne počas osláv 80. výročia SNP bol prvým po dlhšom čase na verejnosti. K pracovným povinnostiam sa už vrátil aj premiér Robert Fico. Opačnej strane politického spektra sa nepáči dianie v rezorte kultúry, ale aj prepustenie Dušana Kováčika. Nielen o týchto témach sa budem teraz rozprávať s politológom Samuelom Abrahámom. Pán Abrahám, dobrý deň, napriek teda letným prázdninám sa toho v tej politike deje dosť.“

S. Abrahám: „Dobrý deň.“

Moderátorka: „Čaká nás podľa vás horúca politická jeseň?“

S. Abrahám: „Tak v každom prípade, ak bude horúca, tak bude umelo horúca. Nie je dôvod, aby bola politická scéna horúca. Veď politika nie je ani olympiáda, ani boxeristický zápas. Viete, keď premiér Fico bol postrelený šialencom 15. mája a vďaka lekárom sa zachránil a je naspäť vo svojej pozícii, myslel som si, a mysleli si aj mnohí, že nejakým spôsobom zreflexuje aj svoju krehkosť existencie, že spraví reflexiu samého seba ako politika a že tak, ako vystupoval pred tým pokusom o atentát, že nejakým spôsobom zmení aj on svoju- svoju pozíciu. Naopak, útočí. Ale viete, on je človek, on je zamestnanec všetkých občanov. Je platený z našich daní, vieme, že už do smrti a miesto toho, čo robí teraz, by sa mal venovať školstvu, zdravotníctvu, akým spôsobom bude schopné Slovensko prijať peniaze z Európskej únie. Zahraničnú politiku. Namiesto toho počúvame na tlačových konferenciách veľmi znepokojivé slová, ktoré môžu spraviť túto jeseň horúcu.“

Moderátorka: „Dlho sme však nevideli ani prezidenta Petra Pellegriniho. Ten sa po dlhšom čase, teda dnes, objavil v obci Zlatno na verejnosti, kde vystúpil aj s prejavom. Ako čítate jeho prejav a jeho vystúpenie?“

S. Abrahám: „Tak vyjadroval sa v takých inotajoch. Obvinil a neobvinil opozíciu, obhajoval aj dištancoval sa od koalície. A vlastne vidíme, čo budeme od neho počúvať päť rokov. Dokonca povedal, že sa nejakým spôsobom nedá zatiahnuť do politických, politického boja v rámci, v rámci spoločnosti. No ale na čo iné je prezident? Všetko to nie je dekoratívna funkcia, toto je končiť- to je to funkcia ústavná. A samozrejme, keď vidí, že sa dejú, že sú problémy v spoločnosti, tak musí zasiahnuť do politických bojov. Ale zdá sa, že budeme počúvať také neadresné, neadresné prejavy, ako sme počuli teraz. Bohužiaľ, bohužiaľ, veľmi by sme potrebovali štátnika v dnešnej situácii, aby naozaj neprišlo k tej horúcej jeseni.“

Moderátorka: „Momentálne sme ale svedkami honu na podpredsedu Národnej rady Michala Šimečku pre dotácie nadácie nesúcej meno jeho starého otca, dokonca bude v septembri čeliť odvolávaniu. Čo za tým vidíte?“

S. Abrahám: „V prvom, v prvom rade chcem povedať, že tá tlačová konferencia, ak to bola tlačová konferencia, ktorú zvolal premiér, kde kamera ukázala, že tam boli dve osoby, možno to boli novinárky, možno upratovačky, nevieme. A- lebo žiadne otázky sa nekládli a bolo to plné klamstiev o Šimečkovej nadácii o tom, ako sa čerpajú zdroje. Ja takisto, môj časopis, ktorý vydávam 25 rokov, som získal nejaké zdroje. Funguje to tak všade na svete, v civilizačných krajinách. Druhé chcem povedať o Milanovi Šimečkovi, filozofovi, disidentovi a väzňovi normalizácie. Jeho kniha- jeho kniha Koniec utopii zo 60. rokov, keby bola vtedy predložená do svetových jazykov, ovplyvnila by filozofiu 20. storočia. Bohužiaľ sa to nestalo. Jeho knihy Kruhová obrana alebo Obnovení poriadku, to boli knihy, ktoré nám pomohli prežiť tú hroznú normalizáciu. A po tretie, treba povedať, že naozaj ľudia ako Michal Šimečka, ktorý- ktorý je podpredseda Národnej rady, pre mňa ako politika je najdôležitejšie to, že šéf exekutívy, premiér republiky útočí na legislatívu. Tá, čo má byť nezávislá od exekutívy, a teda vyzýva svojich poslancov ako pešiakov, aby hlasovali za niečo, čo on žiada. To je bezprecedentné. To pre mňa ako politológa je najnebezpečnejšie, že zasahuje do fungovania a štruktúry legislatívy. To je rovnako, ako keby povedal nejakému sudcovi, odsúďte tam toho na päť rokov, desať rokov, pretože to tak chcem. To je rovnaký zásah, ako teraz robí ten hon na Michala Šimečku. Nech si parlament Slovenskej republiky rieši svoje- svoje problémy a svoje úlohy sám bez toho, aby toto zasahoval premiér Slovenskej republiky.“

Moderátorka: „Stále však ešte rezonuje aj téma v kultúre. Opozícii sa teda nepáči rozhodnutie ministerky kultúry v prípade odvolania šéfov SND a SNG, a rovnako aj ministra spravodlivosti v kauze Dušana Kováčika. Prečo si podľa vás nechali takéto rozhodnutia práve na leto?“

S. Abrahám: „Viete, v lete si každý myslí, že všetci sú na dovolenke a všetko sa im prepečie. Je rovnako ako pani Šimkovičová odvolala pána Drličku. Napokon Drlička pár týždňov predtým už v lete odvolal Ninu Poláková z postu- postu šéfy baletu. V každom prípade to, čo robí ministerka kultúry, naozaj ukazuje, že vôbec nemá mať, nemá byť na tom poste ako ministerka. A čo sa týka pána Kováčika, tak to je úplne neveriteľné podkopanie právneho štátu. Ten človek bol právoplatne odsúdený, je, bol vo väzení a zrazu bol prepustený. To mi pripadá rovnako ako pamätáte sa, čo sa stalo s El Chapom, ktorému kumpáni prekopali tunel. Toto je ako keby minister spravodlivosti prekopal tunel pánovi Kováčikovi a dostal ho z väzenia. Toto právny štát neakceptuje a nemôže fungovať takýmto spôsobom.“

Moderátorka: „Hovorí politológ Samuel Abrahám. Ďakujem za rozhovor a želám pekný deň.“

- Kennedy odstúpil, podporil Trumpa
- Útok nožom na oslavách v Nemecku
- Výbuch pred synagógou v La Grande-Motte
- Cesta pod Strečnom 12 dní bez obmedzení
- S bariérami stále bojujeme
- Lekárom pomáha umelá inteligencia
- Odkryli zaniknutý stredoveký kostol

-reklamný segment

-začiatok relácie Šport

-začiatok relácie Počasie

-reklamný segment

-začiatok relácie Pozrime sa na to

-koniec záznamu.